

CSRD ja CSDDD, mitä ne ovat ja mitä eroa niillä on?

26.9.2024

CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) eli kestävyysraportointidirektiivi ja CSDDD (Corporate Sustainability Due Diligence Directive) eli yritysvastuudirektiivi, ovat molemmat yritysten vastuullisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä EU:n sääntelyaloitteita. Ne eroavat toisistaan monella tapaa niin tavoitteidensa, sisältönsä kuin soveltamisalansa suhteen. Kirjainlyhenteet ovat saaneet yhä enemmän huomiota myös pk-yrityksissä. Tässä artikkelissa tarkastellaan, mitä CSRD ja CSDDD tarkoittavat ja mitä eroja niiden välillä on.

Aihe on puhuttanut osallistujayrityksiä myös Seinäjoen ammattikorkeakoulun ja Vaasan yliopiston yhteisessä hankkeessa Tiekartta pk-yritysten kestävän strategisen liiketoiminnan rakentamiseksi (1.1.2023 – 31.12.2024). Hanke on Euroopan Unionin osarahoittama. Hankkeessa on kehitetty työkalua, jonka avulla alueen pk-yritykset voivat suunnitella vastuullisuuspolkuaan.

Tavoitteena kestävän kehityksen edistäminen

Molemmat direktiivit liittyvät EU kestävän kehityksen tavoitteisiin ja pyrkivät edistämään vastuullisempaa ja läpinäkyvämpää yritystoimintaa. Ne ovat osa EU:n Green Deal -ohjelmaa, jonka tarkoituksena on tehdä EU:sta hiilineutraali ja kestävä talous vuoteen 2050 mennessä.

CSRD ja CSDDD vaikuttavat osittain samoihin yrityksiin. Suurten yritysten on sekä raportoitava vastuullisuustoimistaan (CSRD) että toteutettava huolellisuusvelvoitteensa toimitusketjuissaan (CSDDD). Toisin sanoen yritykset, joita molemmat direktiivit koskevat, joutuvat sekä raportoimaan kestävyysasioista että

varmistamaan, että ne eivät aiheuta haittaa ympäristölle tai ihmisoikeuksille toiminnassaan tai toimitusketjuissaan.

Miten CSRD ja CSDDD eroavat toisistaan?

CSRD-direktiivin (Corporate Sustainability Reporting Directive) keskeisenä tavoitteena on vahvistaa yritysten liiketoiminnan kestävyyttä, integroida se osaksi yritysten strategiaa sekä nostaa vastuullisuus- ja kestävyysraportointi taloudellisen raportoinnin tasolle. Lisäksi direktiivi pyrkii yhdenmukaistamaan raportointia ja parantamaan vertailukelpoisuutta, luotettavuutta ja läpinäkyvyyttä. Raportoinnin sisältöä ohjaa ESRS (European Sustainability Reporting Standard) eli kestävyysraportointistandardi, joka määrittelee vaatimukset yritysten raportoimille ympäristö-, sosiaali- ja hallintotapoihin (ESG) liittyville tiedoille.

CSRD keskittyy siis yritysten raportointiin ja niiden kykyyn tarjota tietoa ulkoisille sidosryhmille. Raportointia yhtenäistämällä pyritään antamaan sijoittajille ja muille sidosryhmille parempaa ja yhdenmukaista tietoa yritysten vastuullisuudesta ja kestävyydestä.

CSDDD-direktiivillä (Corporate Sustainability Due Diligence Directive) pyritään varmistamaan, että yritykset noudattavat huolellisuusvelvoitteita ja ottavat vastuun ihmisoikeuksien, työntekijöiden oikeuksien ja ympäristön suojelemisesta koko arvoketjussaan. CSDDD keskittyy yritysten toimintaan koko niiden arvoketjun osalta, mukaan lukien niiden tytäryhtiöt ja toimitusketjut. Tämä tarkoittaa, että yritysten on tunnistettava, estettävä, lievennettävä ja korjattava negatiiviset vaikutukset, joita niiden omalla toiminnalla, tytäryhtiöillä tai toimitusketjuilla on näillä alueilla.

CSRD:n vaatimukset liittyvät laajaan ja yksityiskohtaiseen vastuullisuusraportointiin. Yritysten tulee raportoida standardoiduilla tavoilla, ja raportti tulee varmentaa ja sen tulee olla osa hallituksen toimintakertomusta. Vastaavasti CSDDD vaatimukset keskittyvät yritysten vastuuseen toiminnastaan ja huolellisuusvelvoitteisiin koko arvoketjussa. Yritysten on otettava käyttöön menettelytavat ja toimintamallit, jotka auttavat tunnistamaan, ehkäisemään ja lieventämään kielteisiä vaikutuksia ihmisoikeuksiin ja ympäristöön. Lisäksi niiden on varmistettava, että ne toimivat aktiivisesti ja tehokkaasti toimitusketjujensa hallitsemiseksi ja vastuun kantamiseksi mahdollisista ongelmista.

CSRD on raportointikeskeinen direktiivi, ja sen tarkoituksena on lisätä yritysten toiminnan läpinäkyvyyttä ja yhdenmukaistaa raportointia. Se ei sisällä sanktioita yrityksille, jotka tuottavat negatiivisia vaikutuksia, vaan keskittyy tiedon saatavuuteen ja tarkkuuteen. CSDDD on puolestaan toimintakeskeinen direktiivi, joka asettaa suoria velvoitteita yrityksille huolellisuusvelvoitteiden noudattamiseksi. Se sisältää mahdolliset seuraamukset ja sanktiot yrityksille, jotka eivät noudata huolellisuusvelvoitteitaan tai aiheuttavat haitallisia vaikutuksia ihmisoikeuksiin ja ympäristöön.

Ketä nämä direktiivit koskettavat suoraan?

CSRD-direktiivi astuu asteittain voimaan eri kokoisille yrityksille lähivuosien aikana. Se koskee kaikkia suuria yrityksiä (pörssissä listattuja tai ei), joilla on yli 250 työntekijää, yli 40 miljoonan euron liikevaihto tai yli 20

miljoonan euron taseen loppusumma. Lisäksi se koskee pieniä ja keskisuuria yrityksiä, jotka ovat listattuja pörssiin. Aikataulu on seuraava:

- Suuret pörssilistatut yhtiöt: Direktiivi astuu voimaan tilikaudella 2024 niille suurille pörssiyhtiöille, jotka jo raportoivat nykyisten, vanhan direktiivin (NFRD, Non-Financial Reporting Directive) mukaisten vaatimusten mukaisesti. Näiden yritysten on raportoitava ensimmäistä kertaa uuden direktiivin mukaisesti vuonna 2025.
- Muut suuret yritykset: Vuonna 2025 direktiivi laajenee koskemaan kaikkia suuria yrityksiä, vaikka ne eivät olisi listautuneita pörssiin. Näiden yritysten on raportoitava ensimmäistä kertaa CSRD-vaatimusten mukaisesti vuonna 2026. Suurella yrityksellä tarkoitetaan yritystä, joka täyttää vähintään kaksi seuraavista kolmesta kriteeristä:
    - Liikevaihto yli 40 miljoonaa euroa.
    - Taseen loppusumma yli 20 miljoonaa euroa.
    - Yli 250 työntekijää.
- Listatut pk-yritykset: Vuodesta 2026 alkaen direktiivi koskee myös pieniä ja keskisuuria pörssiyhtiöitä (pk-yrityksiä), mutta näillä yrityksillä on mahdollisuus lykätä raportointivelvoitettaan vuoteen 2028 saakka.
- Muut yritykset ja toimijat: Direktiivi voi koskea myös muita toimijoita, kuten ulkomailla toimivia yrityksiä, jotka täyttävät tietyt kriteerit. Lisäksi kaikki yritykset, jotka kuuluvat suuremman konsernin piiriin, saattavat joutua raportoimaan konsernin CSRD-vaatimusten mukaisesti.

CSDDD-direktiivi koskee aluksi vain suuria yrityksiä, joilla on vähintään 500 työntekijää ja 150 miljoonan euron liikevaihto maailmanlaajuisesti, sekä tietyillä korkeampiriskisillä sektoreilla (kuten kaivos-, vaatetus- ja maataloussektoreilla) toimivia yrityksiä, joilla on vähintään 250 työntekijää ja 40 miljoonan euron liikevaihto. Se laajenee koskemaan myös EU ulkopuolisia yrityksiä, jotka toimivat EU markkinoilla ja täyttävät samat kriteerit.

Direktiiveillä on välillisiä vaikutuksia pk-yrityksiin. Lue tästä lisää artikkelista:
CSRD- ja CSDDD-direktiivien vaikutukset pk-yrityksiin

Tämä artikkeli on osa Seinäjoen ammattikorkeakoulun ja Vaasan Yliopiston yhteistä hanketta: Tiekartta pk-yritysten kestävän strategisen liiketoiminnan rakentamiseksi (1.1.2023 – 31.12.2024). Hanke on Euroopan Unionin osarahoittama. Hankkeessa on eteläpohjaisten pk-yritysten kanssa rakennettu työkalua, jolla alueen yritykset voivat jatkossa suunnitella omaa vastuullisuuspolkuaan. Lue lisää hankkeen verkkosivuilta.**Heli Hietala**
SeAMK

Suvi Hakala
SeAMK

Kirjoittajat työskentelevät projektipäällikköinä ja asiantuntijoina mm. pk-yritysten vastuullisuutta ja kestävää liiketoimintaa edistävissä hankkeissa.

Lähteet

Corporate sustainability reporting – European Commission (europa.eu)Vastuullisuuden-faktapaperi-4pager.pdf (ek.fi)EU:n CSRD kestävyysraportointi -direktiivi – Teknologiateollisuus – JäsenilleEuroopan vihreän kehityksen ohjelma – Euroopan komissio (europa.eu)